

OPDRACHT 6
Ontwerp een tentoonstelling
(praktijkopdracht)

Wat moet je doen?

Je gaat samen met een klasgenoot proberen om — geheel naar eigen inzicht — één zaal van het Deutsches Historisches Museum (DHM) in te richten. Het DHM is een museum in hartje Berlijn dat volledig gewijd is aan de Duitse geschiedenis. Zie voor een indruk de website: www.dbm.de/ausstellungen/dauerausstellung/epochenbereiche. Let op: het is niet de bedoeling dat je een zaal uit het DHM kopieert, maar je kunt natuurlijk wel inspiratie halen uit de bestaande tentoonstellingen. In deze opdracht ga jij een tentoonstelling bedenken, maken en beschrijven. Het moet een expositie worden die te maken heeft met een thema uit het examenonderwerp ‘Duitsland in Europa, 1918–1991’.

- 1 *Bedenken* — Kies samen met een medeleerling een thema en zoek dan objecten die dat thema het best illustreren. Je bepaalt zelf hoe de tentoonstelling eruitziet en schrijft ook zelf de begeleidende teksten.
- 2 *Maken* — Maak de tentoonstelling ook echt op kleine schaal, dus in de vorm van een maquette of virtuele expositieruimte in 3D. Bij dat ontwerp lever je vervolgens begeleidende teksten, die duidelijk leesbaar moeten zijn voor de docent. Voeg daarbij afbeeldingen van de door jou gekozen objecten. Die objecten mag je zelf namaken en in de maquette plaatsen, maar dat hoeft niet.
- 3 *Beschrijven* — Tot slot maak je een onderzoeksverslag en ook dat lever je in.

Belangrijk is dat je beseft dat met een tentoonstelling een verhaal wordt verteld; tentoonstellen is een vorm van storytelling. Dat verhaal vertel je door de objecten die je uitkiest, de uitleg die je erbij geeft en de manier waarop je ze tentoonstelt.

Ter voorbereiding van deze praktijkopdracht verdient het aanbeveling een historische tentoonstelling te bezoeken. Let dan niet alleen op wát je ziet, maar besteed vooral aandacht aan de manier waarop jou een verhaal verteld wordt. Wat willen de makers van de tentoonstelling je laten zien? Welke boodschap hebben ze en waaruit kun je dat aflezen?

De bedoeling van deze opdracht is dat je niet alleen meer leert over Duitsland in Europa in de periode tussen 1918 en 1991, maar ook meer over hoe je met objecten een verhaal kunt vertellen. Hoewel je veel vrijheid hebt in het uitvoeren van deze praktische opdracht, worden er wel een aantal formele eisen aan gesteld. Jouw expositieruimte behandelt een specifiek thema (bijvoorbeeld de Berlijnse Muur, de Baader-Meinhof Gruppe, bondskanselier Adenauer of de Europese integratie) of is gewijd aan een samenhangende periode (bijvoorbeeld de Weimarrepubliek, het Derde Rijk, de DDR 1949–1961 of de BRD in de jaren zeventig). Het is ook mogelijk dat je docent ieder duo een specifiek thema geeft of een lijst met onderwerpen uitreikt waaruit gekozen kan worden. Volg de instructies van je docent nauwkeurig.

Als je het onderwerp van de expositie bepaald hebt, volg je het onderstaande stappenplan:

- 1 Je kiest 7 à 8 ‘beeldelementen’ (film, foto, schilderij, gebruiksvoorwerp, krant, document etc.) die tezamen een samenhangend beeld geven van jullie onderwerp.
- 2 Je ontwerpt een zaal waarin je deze elementen plaatst. Dat mag digitaal, met knippen en plakken of met een maquette.
- 3 Je schrijft verklarende bijschriften bij alle objecten: wat zie je en waarom is het van belang? Je schrijft ook twee grotere verklarende tekstborden. Bijna alle exposities kennen dergelijke borden met uitleg aan de ingang van de tentoonstellingszaal. Let op: als je

een maquette bouwt, is het waarschijnlijk moeilijk jouw teksten (borden en verklarende teksten) klein uit te printen en in je ontwerp op te nemen. Je mag ook alleen laten zien waar de tekstborden komen te hangen en waar de bijschriften zich bevinden, en dan de feitelijke tekst op papier bij het ontwerp inleveren. Dat laatste moet sowieso gebeuren in de slotfase van je opdracht.

- 4 Tot slot lever je ook een onderzoeksverslag in, waarin je uitlegt hoe je te werk bent gegaan en welk verhaal je wilt vertellen.

Hoe ga je te werk?

- ▶ Je werkt in duo's.
- ▶ We raden je aan voor je expositie gebruik te maken van de volgende sites van het DIA (je docent kan uiteraard ook andere bronnen aanreiken):
 - De interactieve tijdlijn:
www.duitslandinstituut.nl/ce-geschiedenis-1918-1991
 - Het *Naslagwerk Geschiedenis* vanaf de Weimarrepubliek:
www.duitslandinstituut.nl/naslagwerk/46/kwetsbare-democratie
 - Het *Naslagwerk Duitsland en Europa*:
www.duitslandinstituut.nl/naslagwerk/331/duitsland-en-europa
 - Het lesmateriaal over deze periode:
www.duitslandinstituut.nl/geschiedenis

Je opdracht bestaat uit de volgende onderdelen:

- ▶ Kies 7 à 8 beeldelementen: deze staan of hangen in het museum, dus hebben een plek in je ontwerp, en je levert daarnaast afbeeldingen van je beeldelementen aan op papier, vergezeld van het betreffende onderschrift.
- ▶ Onderschriften bij de beeldelementen: Wat is het? Wat zie je? Let op! Een onderschrift is niet meer dan twee zinnen lang. Deze zinnen lever je dus op papier aan bij een afbeelding van het

beeldelement dat je gekozen hebt. In je ontwerp moet duidelijk staan aangegeven waar het onderschrift is aangebracht.

- ▶ Grote tekstborden: hierop staat het samenhangende verhaal. Wat gaan we zien? Wat is het thema? Dit zijn de teksten die meestal bij de ingang van een zaal hangen. Deze tekstborden bevatten maximaal tweemaal 300 woorden. (Ook hier geldt: lever de teksten op papier aan en laat in het ontwerp zien waar de borden komen te hangen).
- ▶ Het ontwerp: hoe ziet jouw zaal eruit? Hier mag je je eigen creativiteit volledig op loslaten: maak een kijkdoos of een maquette, of maak een grafische presentatie met behulp van PowerPoint of Prezi. Let op: het is niet de bedoeling dat je je zeven beelden in zeven dia's achter elkaar zet. Het moet een 3D-presentatie worden die duidelijk maakt hoe jouw zaal eruitziet.
- ▶ Een onderzoeksverslag (minimaal 600 woorden) met antwoord op de volgende vragen:
 - Hoe ben je te werk gegaan? Maak bijvoorbeeld een beknopt logboek. Denk hierbij aan jullie planning en de taakverdeling.
 - Hoe en waar heb je gezocht? Noem instellingen, media, overige websites, zoekmachines en zoekopdrachten.
 - Welke informatie heb je geraadpleegd? Noem hier je specifieke bronnen.
 - Waar komen de beeldelementen vandaan uit jouw expositie? Noem hier je specifieke bronnen.
 - Waarom heb je voor dit beeldelementen gekozen? Verdedig je keuze: waarom is juist dit object zo geschikt om je verhaal te vertellen? Het kan je helpen om aan te geven welk object je hebt overwogen om op te nemen in je tentoonstelling, terwijl je dat uiteindelijk niet hebt gedaan. Hierdoor wordt duidelijker wat het kader van je expositie is.

Hoe word je beoordeeld?

Krijg je altijd — 1 pt.

Krijg je als je praktijkopdracht voldoet aan de volgende eisen

Er zijn 7 à 8 beelden geselecteerd — 1 pt.

Er zijn ondertekeningen en er zijn 2 tekstborden — 1 pt.

Er is een verantwoording met bronvermelding — 1 pt.

Bonuspunten

Het ziet er mooi en origineel uit — max 1,5 pt.

Het is goed geschreven — max 1,5 pt.

Het is inhoudelijk heel sterk / Je hebt goed onderzoek verricht — max 1,5 pt.

Je hebt goed nagedacht over de samenhang tussen beeld en storytelling / Er is inhoudelijke samenhang — max 1,5 pt.

Aftrapunten

Er zitten storende stijl- en spelfouten in je werk — max 1,5 pt.

Het klopt inhoudelijk niet — max 1,5 pt.

Je mist een deadline — 1 minpunt per dag

Deze opdracht is ontleend aan: Krijn Thijs (red.), *Duitsland 1918–1991. Twintig vensters op een bewogen eeuw* — Onderwijseditie (Boom Uitgevers Amsterdam/Duitsland Instituut Amsterdam, 2021)